

Klimatkontrakt 2030, version 2027

Klimatkontrakt 2030

Mellan [kommun] och myndigheterna
Energimyndigheten, Formas,
Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Trafikverket,
Vinnova samt Viable Cities. Version 2027

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Klimatneutrala _____ 2030.....	3
1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Genomförandet av Klimatkontrakt 2030	4
2.1 Klimatkontraktets användning	5
3. Gemensamt åtagande och partnerskap.....	5
3.1. Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy.....	5
3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning	6
3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	6
4. Parter	6
5. Kommunens åtaganden	6
5.1. Klimatmål 2030.....	6
5.2. Klimatfärdplan 2030	7
5.3. Klimatinvesteringsplan 2030 och finansiell omriktning.....	8
5.4. Gemensamma åtaganden mellan städer	9
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	11
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	12
6.2 Samordnande insatser kring finansiering.....	12
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ.....	12
7. Viable Cities åtaganden.....	12
7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning.....	13
7.2. Samordning för ett mer kraftfullt Klimatkontrakt 2030	14
7.3. Medverka till gränsöverskridande och internationell kraftsamling för klimatet.....	14
7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning.....	15
Bilaga 1. Omställningskartan	17
Bilaga 2. Länkar till relevanta dokument	18

Klimatneutrala _____ 2030

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för nuvarande och framtida generationer. Den kräver att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av, som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som binder samman olika delar och nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska nå noll nettoutsläpp av växthusgaser med bibehållen eller ökad livskvalitet för invånarna. För att uppfylla detta behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen.

Arbetet med missionen är en del av ett större globalt åtagande. Det ligger i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också utgör en central utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan ses som en genomförandeplan för Parisavtalet, vars kärna är åtaganden för klimatomställning.

Missionen är också i linje med nationella och europeiska mål. Den stödjer Sveriges miljömål och det klimatpolitiska ramverket med målet om att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045, liksom EU:s målsättning om klimatneutralitet senast 2050 och EU:s mission om 100 klimatneutrala och smarta städer till 2030.

De svenska städer som deltar i detta arbete gör det inte ensamma. De är del av en växande global rörelse där städer i hela Europa och världen mobiliserar för att gemensamt accelerera klimatomställning, klimatanpassning, krisberedskap och resiliens.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan kommuner och statliga myndigheter. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen. Det handlar inte bara om att omsätta, utan också gå före och visa ledarskap i hur mobilisering och genomförande av nationella och internationella klimatåtaganden kan omsättas i konkret handling på den lokala nivån.

Genom att strukturerat utveckla och pröva former för flernivåstyrning, gemensam planering, genomförande och lärande mellan olika nivåer och aktörer i samhället bidrar processen även

till ambitionerna inom CHAMP – den globala koalitionen för stärkt samverkan mellan nationell och subnationell nivå i klimatpolitiken.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

I arbetet med Klimatkontrakt 2030 version 2027 deltar 48 kommuner. Tillsammans driver vi en bredare och mer kraftfull mobilisering för klimatneutralitet. I syfte att förstärka sättet som vi tar tillvara kraften av många som arbetar tillsammans så innehåller också Klimatkontrakt 2030, version 2027, de tio gemensamma åtagandena mellan kommuner som introducerades i version 2025/26.

2. Genomförandet av Klimatkontrakt 2030

Klimatkontrakt 2030 ska bidra till att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten för städernas invånare och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet är att anta en högre ambition i implementering av och framdrift i åtgärder för hållbar stadsutveckling än vad det nationella klimatpolitiska ramverket anger. Denna höga ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser. Arbetet inom Klimatkontrakt 2030 organiseras enligt omställningskartan (se bilaga 1) som belyser hur processer och planer länkas samman i det kontinuerliga omställningsarbetet.

I och med arbetet med de gemensamma åtagandena mellan städer har Klimatkontraktsprocessens syfte i att stödja konkret framdrift genom implementering och uppföljning förstärkts.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt invånare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 ska integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

2.1 Klimatkontraktets användning

Klimatkontraktet kan, och ska, relatera till och användas i olika forum och sammanhang, exempelvis:

- som underlag för samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle på lokal nivå, till exempel genom lokala klimatkontrakt.
- som en naturlig del i genomförandet av regionala klimat- och energiplaner
- dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- underlag för ansökningar om finansiering från Horizon Europe, Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- i kommunens internationella kontakter.

3. Gemensamt åtagande och partnerskap

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap mellan kommuner, myndigheter och Viable Cities, med målet att nå klimatneutrala och hållbara städer senast 2030. Detta innebär att alla parter aktivt bidrar till att utveckla och pröva nya sätt att styra, leda och samverka – med aktörer på alla nivåer i samhället.

Att tillsammans lära och innovera, samt hitta nya former för att göra, dela och skala, är en grundläggande princip för allt arbete i programmet. Det stärker också parternas roll som pådrivare och innovationsnav för omställningen. Viktiga forum för detta är mötesplatser och initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar, CityLabs och Glo och sno. Alla signerande aktörer åtar sig därför att bidra och samskapa på dessa.

Som en del av det gemensamma åtagandet har parterna identifierat tre centrala, gemensamma utvecklingsprocesser. De beskrivs samlade i detta avsnitt, men konkretiseras också i varje parts eget arbete och förstärks genom de gemensamma åtagandena mellan städer i syfte att tydliggöra lokala prioriteringar, ansvar och genomförandekraft.

3.1. Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till sina ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet. En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet omsätts i praktiken. För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser

som bidrar till miljömässig, social som ekonomisk nytta samt stärker samhällets resiliens, robusthet och krisberedskap. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla tillgången på och insamlingen av data samt strukturer, metoder och kompetens för klimatanalyser och klimatberäkningar. Detta innefattar identifiering av goda praktiker för klimatberäkningar till grund för styrning och ledning av klimatomställningsarbetet.

3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga förändringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- [Kommun].
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

5. Kommunens åtaganden

*Läs- och skrivanvisning: Text med grön överstrykning är instruktion och tas bort i slutversion.
Hela kommunens del i kontraktet bör vara max 4 sidor.*

Enköpings kommun väljer att ingå i partnerskapet Klimatneutrala städer 2030 för att öka takten i klimatomställningen och stärka kommunens förmåga att genomföra beslutade klimat- och hållbarhetsmål. Klimatkontraktet används som ett strategiskt verktyg för att samla, prioritera och följa upp omställningen och för att stärka kopplingen mellan mål, styrning, genomförande och finansiering.

Under 2027 ligger tyngdpunkten på att stärka kommunens genomförandeförmåga och successivt föra in utvecklade arbetssätt och verktyg i ordinarie verksamhet. Klimatstrategin och den klimatstrategiska handlingsplanen utgör grunden. Klimatkontraktet ska inte skapa parallella processer, utan bidra till att beslutade mål och prioriterade åtgärder får genomslag i ordinarie styrning, verksamhetsplanering, ekonomiska prioriteringar, utvecklings- och innovationsarbete, investeringar, inköp och beslut.

Arbetet fokuserar på områden där kommunen har direkt eller indirekt rådighet och på områden där omställningen behöver ske tillsammans med andra. Partnerskapet inom Viable Cities används som hävstång för gemensamt lärande, metodutveckling, finansiering, implementering och skalning. Detta ligger i linje med 2027 års inriktning för Klimatkontraktet, där konkret framdrift genom implementering och uppföljning betonas.

5.1. Klimatmål 2030

Ge en övergripande beskrivning (max en sida) av kommunens klimatambitioner i linje med missionen – vad ni ska uppnå. Avsnittet SKA belysa:

- Mål i relation till missionen Klimatneutrala städer 2030 och ett gott liv för alla inom planetens gränser, inklusive utsläppsmål och målsättningar för en rättvis omställning, samt de viktigaste gapen i nuläget för att uppfylla missionen och nå era mål.
- Beräkningar av växthusgasutsläpp för kommunens territoriella utsläpp, enligt [GHG Protocol for cities](#):
 - Baslinje för växthusgasutsläpp för referensåret [ange år].
 - Gapet för att nå klimatneutralitet 2030 eller annat målar.
 - Prioriterade delmål för utsläppsminskningar.

OM data finns, SKA avsnittet också belysa:

- Målsättningar och prioriterade delmål för minskningar av konsumtionsbaserade utsläpp kopplade till kommunens invånare och verksamheter, exempelvis med underlag från SEI:s [Konsumtionskompassen](#).

- Övriga positiva effekter (multipla nyttor) som ni strävar efter att uppnå genom era åtgärder.
- Utsläppsdata och målsättningar för den kommunala organisationens utsläpp, enligt GHG Protocol (Se [Naturvårdsverkets vägledning och stöd för beräkning av klimatpåverkan](#) samt [ICLEI](#) och [Carbon Neutral Cities](#))
 - Scope 1: Beskriv era insatser och strategier för att minska direkta utsläpp från den kommunala organisationens verksamheter och anläggningar.
 - Scope 2: Beskriv era insatser och strategier för att minska indirekta utsläpp från inköpt el och värme.
 - Scope 3: Beskriv era insatser och strategier för att minska övriga indirekta utsläpp från den kommunala organisationens värdekedja, exempelvis från inköp av varor och tjänster, transporter, avfallshantering m.m

Enköpings klimatstrategi 2027–2030, med utblick mot 2040, anger den gemensamma riktningen för kommunens klimatomställning. Kommunens övergripande mål är att kommunkoncernen ska vara klimatneutral 2030 och Enköping som geografiskt område klimatneutralt 2040.

Målen speglar kommunens olika grad av rådighet. Fram till 2030 ligger ett särskilt ansvar på att accelerera omställningen inom den egna organisationen och inom områden där kommunen genom styrning, investeringar, inköp, samhällsplanering och den egna verksamheten har stor möjlighet att påverka. För omställningen av hela det geografiska området krävs samtidigt långsiktig mobilisering och samverkan med näringsliv, civilsamhälle, invånare samt regionala och statliga aktörer. Nulägesanalysen beskriver kommunens roll utifrån direkt rådighet, indirekt rådighet och rådighet genom samarbete och pekar på behovet av ett långsiktigt tvåstegsperspektiv i omställningen.

För Enköping som geografiskt område uppgick de rapporterade utsläppen 2023 till cirka 244 kiloton koldioxidekvivalenter (kt CO₂e). Transporter är den största utsläppskällan med cirka 113 kt CO₂e, följt av jordbruk, skogsbruk och annan markanvändning med cirka 85 kt CO₂e. Tillsammans svarar dessa områden för drygt 80 procent av de territoriella utsläppen. Därutöver står bland annat industri för cirka 23 kt CO₂e och byggnader för cirka 15 kt CO₂e.

Koldioxidbudgeten från 2023 visar samtidigt den takt som krävs för att Enköpings utsläppsutveckling ska vara förenlig med Parisavtalets temperaturmål. Den beräknade utsläppsminskningen behöver uppgå till cirka 17,6 procent per år.

ClimateView är kommunens gemensamma analys- och beslutsstöd för klimatomställningen. Verktöget samlar klimatdata för att analysera utsläpp, modellera åtgärder och omställningstakt samt följa utvecklingen mot klimatmålen. Underlaget används för prioritering, verksamhetsplanering, investeringar och finansiering.

Med den åtgärdsportfölj och de omställningstakter som hittills modellerats beräknas de territoriella utsläppen minska från 244 kt CO₂e 2023 till cirka 167 kt CO₂e 2040, motsvarande

cirka 32 procent. Utan ytterligare omställning beräknas utsläppen i stället öka med cirka 12 procent till 2040.

Det finns därmed ett betydande gap mellan effekten av hittills kvantifierade omställningar och målet om klimatneutralitet 2040. Gapet är inte statistiskt. Utsläppsdata, omställningstakter och åtgärdsportfölj behöver successivt utvecklas när ny kunskap, nya styrmedel, tekniska lösningar och samarbeten tillkommer. Kommunen behöver därför både öka genomförandetakten i redan identifierade omställningar och kontinuerligt identifiera ytterligare åtgärder som kan minska utsläppsgapet. Detta överensstämmer med nulägesanalysens slutsats att klimatplaneringen behöver vara en iterativ process där utsläppsdata, åtgärder och omvärldsförutsättningar följs och omprövas över tid.

För kommunkoncernens egna utsläpp visar nulägesanalysen att energianvändningen är den största identifierade utsläppskällan, följt av transporter och avfall. Schablonberäkningar visar att kommunens inköp står för en betydande klimatpåverkan. Dessa utsläpp är ännu inte fullt inkluderade i kommunens klimatberäkningar, vilket innebär att de indirekta utsläppen från inköp behöver kartläggas och följas upp mer systematiskt.

Klimatomställningen ska bidra till missionens mål om ett gott liv för alla inom planetens gränser. Åtgärder ska så långt som möjligt bidra till flera samtidiga samhällsnyttor, exempelvis bättre folkhälsa, effektivare resursanvändning, minskade kostnader över tid, stärkt lokal konkurrenskraft och kompetensförsörjning, ökad robusthet samt attraktiva och hållbara livsmiljöer.

5.2. Klimatfärdplan 2030

Ge en övergripande beskrivning (max en sida) av era prioriterade insatser i portföljen, inklusive insatser som [Stadsköping] gör eller önskar göra i samverkan med andra aktörer på den lokala omställningsarenan, andra städer, myndigheter och aktörer på regional, nationell och internationell nivå. Avsnittet KAN belysa:

- Strategiska prioriteringar för klimatarbetet:
[Stadsköpings] övergripande strategiska prioriteringar för arbetet med att nå klimatambitioner och mål fram till 2030.
- **Ny!** Beskriv hur dessa prioriteringar ligger i linje med länets energi- och klimatstrategi och handlingsplan för elektrifiering (se [leks.se](#)), samt kommunens energiplan (eller motsvarande), liksom hur klimatkontraktet stödjer genomförandet av dessa strategier och planer.
- Prioriterade insatser i omställningsportföljen:
Åtgärder och initiativ som [Stadsköping] ska genomföra eller planerar att genomföra för att nå stadens klimatambitioner. Inkludera insatser som görs i samverkan med andra aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå liksom insatser från kommande verksamhetsplan och budget.

- **Ny!** Ange om ni anslutit er till nationella eller regionala avsiktsförklaringar eller överenskommelser som exempelvis InfraSwedens avsiktsförklaring om "Utsläppsfria anläggningsentreprenader", samt andra samarbeten inom tematiska områden som är prioriterade för färdplanens genomförande.

Enköpings klimatfärdplan utgår från klimatstrategin 2027–2030 och den klimatstrategiska handlingsplanen. Klimatstrategin anger den långsiktiga riktningen och handlingsplanen konkretiserar prioriterade åtgärder, ansvar och genomförande. Tillsammans ska de stödja övergången från klimatmål till faktisk omställning i kommunkoncernen och i Enköping som geografiskt område.

Klimatstrategin samlar omställningen i nio strategiska utvecklingsområden: hållbara transporter och mobilitet, hållbar och lokal energi, kolinbindning, cirkulär samhällsplanering och byggande, ledarskap som driver omställningen, långsiktigt hållbar finansiering, hållbara inköp, digital omställning samt engagerande och inkluderande kommunikation.

Nulägesanalysen visar att transportområdet har särskilt stor betydelse för att minska de territoriella utsläppen. Minskad klimatpåverkan från person- och godstransporter, elektrifiering och fossilfria drivmedel är därför centrala delar av omställningen. Energi och energieffektivisering, cirkulär samhällsplanering och byggande, kolinbindning samt jord- och skogsbruk är andra viktiga områden. Kommunens inköp och investeringar är samtidigt viktiga hävstänger för att påverka utsläpp både inom och utanför den egna organisationen.

Prioriteringarna ligger i linje med Uppsala läns energi- och klimatarbete och arbetet med elektrifiering, bland annat genom fokus på transporteffektivitet, elektrifiering, effektiv energianvändning och ett robust och fossilfritt energisystem. Kommunens energiplan är under framtagande och utvecklas i samspel med klimatstrategin och klimatfärdplanen.

Under 2027 prioriteras fyra förmågor som bedöms vara särskilt viktiga för att stärka genomförandet av klimatfärdplanen: styrning och ledning, klimatberäkningar och analys, finansiering och investeringar samt upphandling och inköp. Arbetet bygger vidare på redan påbörjade insatser och ska stärka kommunens förmåga att styra mot klimatmålen, använda data för prioritering och beslut, koppla klimatmålen till ekonomisk styrning och finansiering samt använda kommunens inköp mer strategiskt i omställningen.

Prioriteringen innebär inte att arbetet inom klimatstrategins övriga områden avstannar. Åtgärder drivs vidare inom ordinarie uppdrag och processer utifrån beslutade prioriteringar och tillgängliga resurser. Omställningen genomförs också i samverkan med näringsliv, akademi, civilsamhälle och andra offentliga aktörer samt genom regionala och nationella samarbeten och Viable Cities.

5.3. Klimatinvesteringsplan 2030 och finansiell omriktning

Ge en övergripande beskrivning (max en A4) av arbetet med er klimatinvesterings-/finansieringsplan. Avsnittet KAN belysa:

- Prioriterade strategiska behov för att ställa om [Stadsköping]:
 - Viktigaste behov för att genomföra [Stadsköpings] omställning inom ordinarie verksamhets- och budgetprocess inkl. investeringsbudget. Hur kopplar dessa behov till genomförandet av åtgärderna i klimatfärdplanen?
 - I kommande verksamhetsplan och budget.
 - Fram till 2030: [Fyll gärna i med relevanta strategier och prioriteringar för att säkerställa finansiering av klimatrelaterade investeringar och åtgärder.]
- Befintlig kapacitet inom verksamhets- och investeringsbudgetar:
 - Hur väl kan [Stadsköping] möta sina klimatmål med kommunens befintliga resurser inom verksamhets- och investeringsbudgetar? Har ni identifierat eventuella brister mellan tillgängliga resurser och det faktiska behovet för att genomföra planerade klimatinsatser?
- Arbeta för att täcka finansieringsgap:
 - Strategier och åtgärder som [Stadsköping] planerar att genomföra för att minska finansieringsgap mellan tillgängliga resurser och behovet av ytterligare finansiering. Belys gärna både interna åtgärder inom kommunkoncernen, hur ni samarbetar med andra lokala och externa aktörer för nya sätt att kombinera olika finansieringskällor för att säkerställa tillräcklig finansiering. Synliggör om möjligt mervinsterna med omställningsfinansieringen.

Genomförandet av klimatstrategin och klimatfärdplanen kräver en tydligare koppling mellan klimatmål, ekonomisk styrning och investeringar. Enköping har identifierat ett gap mellan klimatambitionerna och de resurser, arbetssätt och beslutsprocesser som krävs för genomförandet. Klimatomställningen kan därför inte finansieras enbart genom särskilda klimatmedel eller projekt, utan behöver successivt integreras i ordinarie verksamhetsbudget, investeringsplanering och ekonomiska prioriteringar.

Arbetet med en klimatfinansieringsplan påbörjades 2026 och fortsätter under 2027. Arbetet omfattar att kartlägga klimatstrategins drift- och investeringsbehov, prioritera åtgärder och utveckla metoder för att bedöma klimatnytta, kostnader och andra samhällsnyttor. Genom att ställa behoven mot kommunens befintliga finansierings- och investeringskapacitet kan finansieringsgap och behov av omriktning eller ytterligare finansiering synliggöras.

Under 2027 fortsätter analys och metodutveckling samtidigt som kopplingen till kommunens ordinarie ekonomiska styrning och investeringsplanering successivt stärks. Kommunen ska också stärka förmågan att identifiera och samordna extern finansiering samt utveckla former för samfinansiering och strategiska samarbeten med näringsliv, akademi och andra offentliga aktörer.

Den långsiktiga inriktningen är att klimat- och hållbarhetsnytta ska vara en integrerad del av kommunens ekonomiska prioriteringar och investeringsbeslut.

5.4. Gemensamma åtaganden mellan städer

För att påskynda omställningen genom gemensamt lärande, implementering, skalning och kraften av att agera tillsammans deltar Enköpings kommun i de tre obligatoriska gemensamma åtagandena och prioriterar därutöver åtagande 6 om upphandling och inköp.

Åtagande 1 – Förstärkt styrning och ledning

Vi åtar oss att ta nästa steg i att bygga upp och förstärka en styrning och ledning som möjliggör systemförändrande klimatomställning och effektivt resursutnyttjande.

Under 2027 fortsätter Enköping att utveckla förmågan att omsätta beslutade klimat- och hållbarhetsmål i genomförande. Arbetet bygger vidare på kommunens utveckling av styrdokumentshierarki, styrprocesser, målstyrning och hållbarhetsstyrning, med ambitionen att stärka kopplingen mellan klimatmålen och ordinarie verksamhetsplanering, budget, investeringar, uppföljning och strategiska beslut. Kommunen har även kartlagt innovationskraften och dess koppling till klimatomställningen som grund för fortsatt utveckling av organisationens innovations- och genomförandeförmåga.

En viktig del är att stärka samverkan över organisatoriska gränser. Tvärfunktionella arbetssätt och former för samverkan inom kommunkoncernen och med externa aktörer vidareutvecklas för att samla olika kompetenser och perspektiv kring prioriterade omställningsfrågor. Klimatfärdplanen och åtgärdsportföljen utgör en gemensam grund för att synliggöra ansvar, beroenden och behov av samordning mellan olika delar av organisationen och andra aktörer.

Kommunen fortsätter också att utveckla arbetssätt och beslutsunderlag som gör det möjligt att synliggöra multipla nyttor och målkonflikter. Klimatnytta behöver kunna vägas samman med bland annat ekonomi, social hållbarhet, beredskap och andra samhällsnyttor för att ge bättre underlag för prioritering och beslut.

Förmågan till uppföljning och lärande stärks genom utvecklad klimatdata och analys, återkommande rapportering och dialog med kommunledning och politik samt genom att erfarenheter från genomförda utvecklingsinsatser tas tillvara i den fortsatta styrningen. ClimateView och kommunens övriga uppföljningsstrukturer utgör stöd i detta arbete.

Klimatfinansieringsplanen används under 2027 som en konkret test- och utvecklingsarena för att pröva hur tvärfunktionell styrning, ekonomiska processer och beslutsunderlag kan utvecklas för att bättre stödja genomförandet av prioriterade klimatåtgärder.

Åtagandet är nära kopplat till klimatstrategins utvecklingsområde Ledarskap som driver omställningen och syftar till att successivt bygga den styr- och genomförandeförmåga som krävs för att klimatstrategins åtgärdsportfölj ska kunna omsättas i praktiken.

Åtagande 2 – Klimatberäkningar och analys

Vi åtar oss att fördjupa och samordna arbetet med datainsamling, klimatanalyser och klimatberäkningar för att stärka förmågan att styra och följa upp klimatomställningen och bidra till en gemensam nationell kapacitet.

Under 2027 fortsätter Enköping att utveckla en gemensam lägesbild av kommunens klimatpåverkan och de beslutsunderlag som behövs för att styra, prioritera och följa upp omställningen.

ClimateView är ett fortsatt prioriterat verktyg i detta arbete. Kommunen fortsätter att utveckla användningen av ClimateView för att samla och visualisera utsläppsdata, modellera omställningar och följa utvecklingen mot klimatmålen. Arbetet omfattar också tydligare ansvar för datainsamling i verksamheterna, kvalitetssäkring och rapportering, utveckling av indikatorer och nyckeltal samt fortsatt uppföljning och uppdatering av klimatrappport och koldioxidbudget.

En central förflyttning är att gå från klimatdata till beslutsdata. Klimatberäkningar ska i högre grad användas för att jämföra åtgärder, bedöma klimatnytta, kostnader och andra samhällsnyttor samt ge underlag för prioriteringar, investeringar och uppföljning. Kompetensen inom organisationen stärks och erfarenheter från genomförda åtgärder används för kontinuerligt lärande och utveckling.

Åtagande 3 – Finansiera och investera i klimatomställningen

Vi åtar oss att utveckla förutsättningarna för en långsiktigt hållbar finansiering av klimatomställningen genom stärkt samverkan, utvecklade arbetssätt och en tydligare koppling mellan klimatmål, ekonomiska prioriteringar och investeringar.

Arbetet med klimatfinansieringsplanen, som påbörjades 2026, fortsätter under 2027. Arbetet omfattar att synliggöra klimatstrategins drift- och investeringsbehov, identifiera prioriterade åtgärder och utveckla metoder för att bedöma klimatnytta, kostnader och andra samhällsnyttor.

En viktig inriktning är att successivt stärka kopplingen mellan klimatmålen och kommunens ekonomiska styrning, budget- och investeringsprocesser. Arbetet med klimatfinansieringsplanen används samtidigt som en utvecklingsarena för att pröva hur ekonomiska processer och beslutsunderlag bättre kan stödja genomförandet av prioriterade klimatåtgärder.

Kommunen fortsätter också att stärka förmågan att identifiera och mobilisera extern finansiering samt utveckla strategiska samarbeten med offentliga och privata aktörer för genomförandet av klimatmålen.

Åtagande 6 – Upphandling och inköp

Vi åtar oss att utveckla upphandling och inköp som strategiska verktyg som driver klimatomställning genom styrning, kravställning och samverkan – lokalt och bortom den egna organisationen.

Enköping väljer att fortsätta prioritera detta åtagande eftersom en betydande del av kommunkoncernens klimatpåverkan uppstår indirekt genom de varor, tjänster och entreprenader som kommunen köper. Nulägesanalysen visar samtidigt att inköpsens klimatpåverkan ännu inte är fullt kartlagd, vilket gör utvecklad styrning, klimatdata och uppföljning inom inköpsområdet särskilt viktigt.

Utvecklingsarbetet KASKAD påbörjades under 2026 och fortsätter under 2027. Arbetet ska tydliggöra nuläge, behov och utvecklingsområden samt ta fram en färdplan för hur kommunen successivt kan stärka användningen av inköp och upphandling som strategiska verktyg för klimatomställningen.

Arbetet omfattar bland annat ansvar, mandat och roller, gemensamma arbetssätt och verktyg för klimatkrav samt uppföljning av klimatnytta, med särskilt fokus på de inköpsområden som har störst klimatpåverkan. Beställare, upphandlare, chefer och andra berörda verksamheter behöver involveras i utvecklingsarbetet.

KASKAD omfattar även att undersöka hur data, digitala stöd och AI-baserat beslutsstöd kan bidra till bättre analys, prioritering, kravställning och uppföljning. Arbetet ska tydliggöra vilka organisatoriska, datamässiga och tekniska förutsättningar som behöver finnas på plats för det fortsatta arbetet.

Åtagandet är direkt kopplat till klimatstrategins utvecklingsområde Hållbara inköp.

Ökad acceleration av omställningen genom samverkan inom tematiska områden

Under 2027 väljer Enköping att inte ansluta till ytterligare acceleratorer eller tematiska initiativ inom Klimatkontrakt 2030. Prioriteringen är att koncentrera tillgängliga resurser och kapacitet till de prioriterade åtagandena och redan påbörjade insatser och samarbeten. Enköping fortsätter samtidigt att delta i befintliga nätverk och strategiska samarbeten där dessa bidrar till kommunens prioriterade omställningsarbete.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Varje myndighet åtar sig också att fortsatt utveckla sin förmåga att stödja den lokala omställningen på sätt som är ändamålsenliga och relevanta utifrån respektive myndighets förutsättningar och uppdrag. Syftet med myndigheternas gemensamma åtaganden är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i olika samverkansarenor som Viable Cities faciliterar, som Transition Lab Forum.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kapitel 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för levande städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

Arbetet med myndigheternas gemensamma åtaganden kopplas så långt det är möjligt, och där det är relevant, till processerna i de gemensamma åtagandena mellan städer.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Syftet är också att öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk och hur dessa kan användas för att arbeta för omställning. Arbetet ska fortsätta långsiktigt och bygga på en proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att underlätta för kommuner att erhålla finansiellt stöd genom att koordinera insatser, tillhandahålla ändamålsenlig information och skapa en samlad bild av finansieringsmöjligheter, uppdrag och satsningar som rör klimatneutrala städer. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städernas omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska sammanhang kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030 och det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition.

7. Viable Cities åtaganden

Det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities åtar sig att, tillsammans med ett stort antal aktörer, fortsatt utveckla styrning och ledning av en radikal implementering som snabbar på klimatomställningen. Programmets åtagande ligger i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet.

Programmet är ledande på nationell, europeisk och global nivå i att driva lokal klimatomställning tillsammans med övriga parter i klimatkontraktet, med missionen som yttersta syfte och mål.

Det innebär i klartext att programmet tar på sig att lyhört och framåtblickande främja gemensamt lärande som driver implementering och skalning för handling som gör konkret och avgörande skillnad.

Inom ramen för Viable Cities som strategiskt innovationsprogram åtar sig programmet att arbeta med dessa områden:

7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning

Viable Cities stärker sin roll som drivande aktör och samlande kraft i ekosystemet kring missionen för **lärande, innovation, genomförande och spridning** på flera sätt:

- **Stöd till kommuner:** Viable Cities tillhandahåller kompetensnätverk, processtöd och verktyg som stödjer kommuner och deras omställningsarenor i att genomföra och följa upp en portfölj av innovativa åtgärder för klimatomställning. En central del i arbetet är klimatkontraktsprocessen och samordningen av de gemensamma åtagandena mellan städer, vilket fungerar som en kraftfull mekanism för att mobilisera, koordinera och skala upp omställningsarbete och innovativa lösningar.
- **Myndighetsgemensam utveckling**
Viable Cities samordningsfunktion stödjer Klimatkontraktsmyndigheternas gemensamma utvecklingsarbete genom att facilitera samverkan, stärka flernivåstyrningen och bidra till utveckling av policyer, stödstrukturer och regelverk kopplade till klimatomställningen och EU:s ramverk.
- **Förstärka samverkan och mobilisera tillsammans med flera aktörer på regional och nationell nivå** som är viktiga för stöd till den lokala mobiliseringen och skalning till

flera städer. Detta sker genom processen kring städernas gemensamma åtaganden, programmets olika arenor för samverkan samt satsningen Klimatneutrala städer 2030. Särskilt fokus ska ägnas åt hur den ökande regionala mobiliseringen kring klimatomställning ska tas tillvara.

- **Gemensamt lärande:** Programmet arrangerar årliga mötesplatser för kommuner och andra aktörer, där de kan dela erfarenheter, bygga relationer och sprida lösningar. Viable Cities driver också aktiviteter för att accelerera lärande och implementering inom specifika teman samt utvecklar och prototyper arbetssätt och metoder som kan replikeras och skalas upp på lokal och regional nivå genom städernas och omställningsarenors arbete.
- **Synliggöra framsteg:** Genom att lyfta fram konkreta resultat och verkningsfulla åtgärder stärks både mandat och handlingskraft, och kommuner får stöd i att prioritera åtgärder som gör skillnad.

Klimatförändringarna är globala, och klimatomställningen sker på alla nivåer, från förändrade resvanor i kvarteret till internationellt klimatarbete för hela planeten. För att nå missionen om klimatneutrala städer behöver initiativ och organisationer på alla nivåer med liknande målbild arbeta tillsammans. Viable Cities åtar sig att agera intermediär och öka det ömsesidiga utbytet med och emellan ett stort antal aktörer på nationell, regional och internationell nivå för att förstärka kraften av många.

Klimatförändringarna är sammankopplade med flera kriser som i högre grad kräver integrerade strategier och lösningar från den lokala till den internationella nivån. Viable Cities åtar sig att stödja och utveckla ett koordinerat arbete och lärande kring klimatneutralitet, klimatanpassning, resiliens och krisberedskap.

7.2. Samordning för ett mer kraftfullt Klimatkontrakt 2030

Viable Cities åtar sig att, genom den samordningsfunktion som är integrerad i programkontoret, hålla samman och driva arbetet med Klimatkontrakt 2030 i nära samverkan med myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer. Ett särskilt fokus framåt ligger på att stödja och facilitera de gemensamma åtagandena mellan städer – ett kraftfullt verktyg för att möjliggöra uppskalning av lösningar i omställningen.

I takt med den ökande mobiliseringen för klimatomställning på lokal, nationell och internationell nivå fungerar Klimatkontrakt 2030 som ett nav för samverkan och systemförändring. Genom samordningsfunktionen ska Viable Cities bidra till skarpare åtaganden, effektiv implementering och ökad uppskalning av insatser som har visat effekt i att accelerera klimatomställningen.

Viable Cities förstärker arbetet med uppföljning av det lokala omställningsarbetet. Det sker genom årlig lägesrapportering i Klimatkontraktsprocessen, inom arbetet med de gemensamma åtagandena mellan städer, i samverkan med andra aktörer på nationell och regional nivå samt inom arbetet på europeisk nivå inom EUs mission om klimatneutrala städer (exempelvis NetZeroCities).

Programmet fortsätter med förstärkning av arbetet med klimatberäkningar och klimatanalys för att hjälpa städerna att mäta och jämföra utsläpp av växthusgaser samt att få framdrift i processerna för governance. Programmet arbetar också vidare med att stödja utvecklingen av klimatinvesteringsplaner och finansiell omriktning för att driva ett verkningsfullt omställningsarbete.

Detta utvecklingsarbete ska också tydligt inkludera och kunna påvisa multipla nyttor av klimatsatser samt ge ökad förståelse av socioekonomiska och beteendemässiga skillnader och möjligheter att agera tillsammans med, och involvera, olika grupper av medborgare. Detta ska möjliggöra en mer kraftfull styrning av portföljer av åtgärder både hos enskilda städer och i hela mobiliseringen kring missionen.

7.3. Medverka till gränsöverskridande och internationell kraftsamling för klimatet

Viable Cities är en aktiv medspelare i stödstrukturerna för EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder. Viable Cities är också nationell hub i systemmissionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change).

Viable Cities verkar också för genomförandet av EU:s agenda för städer, det europeiska partnerskapet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med satsningen New European Bauhaus.

Utanför EU driver och verkar Viable Cities för att stärka globala allianser, organisationer och sammanhang för klimatneutrala städer genom insatser kring exempelvis aggregerad köpkraft i städer, systemdemonstratorer och Viability Fund for Cities, en fond för klimatomställning. Bland mer prioriterade samarbeten kan nämnas UN-Habitat, World Economic Forum, Global Environment Facility, C40 Cities, Global Covenant of Mayors, Urban Transitions Mission, Cities Climate Finance Leadership Alliance, World Resources Institute samt stora konferenser som World Urban Forum, Innovate4Cities och COP. För dessa sammanhang är Viable Cities roll som koordinator för Sveriges medverkan i klimatsamarbetet CHAMP (The Coalition for High Ambition Multilevel Partnerships) central, liksom Viable Cities koordinerande av Team Sweden Smart Cities.

Programmets internationella arbete ska vara en integrerad del av arbetet med de gemensamma åtagandena mellan städer, och därmed också gynna portföljerna av insatser i de lokala omställningsresorna i våra svenska städer. Därmed förstärks flernivåstyrning mellan lokal, nationell och internationell nivå och gör ett kunskapsutbyte möjligt mellan städer i Sverige och i andra länder. vilket bidrar till att accelerera klimatomställningen från det lokala till det globala.

7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning

Kommunikation är ett strategiskt verktyg för att mobilisera många aktörer i klimatomställningen. Viable Cities åtar sig att stärka städernas arbete med förändringskommunikation på flera sätt, inte minst genom att driva och utveckla en arena för kommunikationssamverkan mellan städer, där lärande, erfarenhetsutbyte samt spridning och användning av goda exempel står i centrum.

Arbetet omfattar även att bidra till ett tydligare mandat för kommunikation som strategisk funktion i klimatomställningen på lokal, nationell och internationell nivå samt att sprida och tillämpa exempel på klimatkommunikation från svenska och internationella städer.

Genom de gemensamma åtagandena mellan städer utvecklas och delas verktyg och arbetssätt som stärker förmågan att kommunicera om klimatomställning på ett effektivt och samordnat sätt, samtidigt som kapacitet byggs för starka klimatkommunikativa organisationer.

Detta möjliggör mer sammanhållna kommunikationsinsatser som synliggör lokala initiativ och kopplar dem till den nationella och internationella omställningen mot klimatneutralitet 2030.

Arbetet främjar också partnerskap mellan kommuner, myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer, med syftet att kommunikationen ska bidra till lärande, engagemang och mobilisering för missionen om klimatneutrala städer 2030 – med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

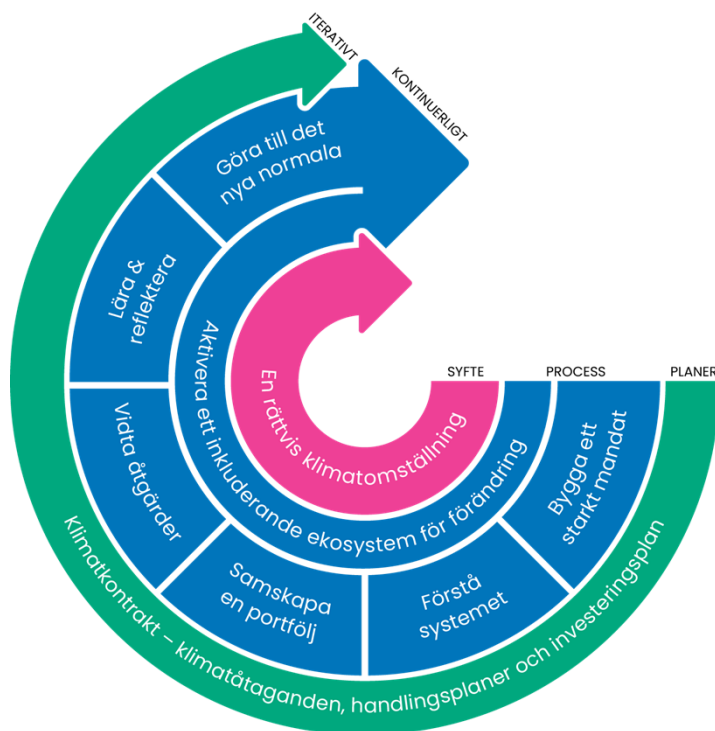
Bilaga 1. Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem av aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att nya aktörer tillkommer efterhand samt att strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontrakt 2030 tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

Bilaga 2. Länkar till relevanta dokument

Här lägger ni in länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för [Stadsköping].

Exempel

LÄNKAR TILL RELEVANTA DOKUMENT	
Klimatkontrakt 2030 Umeå ver 2020	Umeås lokala miljömål 2020 (2020)
Klimatkontrakt 2030 Umeå ver 2021	Strategisk plan för Umeå kommun 2016-2028 (2016)
Klimatkontrakt 2030 Umeå ver 2022	Översiktsplan för Umeå kommun (2018)
Klimatkontrakt 2030 Umeå ver 2023	